

Jiří Růžička

***1941**

Dětství a válečné vzpomínky

Pan Růžička se narodil 23. ledna 1941 do doktorské rodiny a vyrůstal v Hýskově u Berouna. Jeho vzpomínky na dům se pojí s dojemnými a slavnostními pohřby, které pro něj byly silným zážitkem. Přestože zde neměl mnoho přátel, hrával si sám na zahradě. Jeho dětství bylo poznamenáno válečnými událostmi, protože válka skončila, až když mu byly čtyři roky. V roce 1944, kdy mu byly tři roky, zažil „ohňostroj“ na Smíchovském nádraží, což znamenalo, že se museli ukrývat v krytu a všichni kolem panikařili, ale malý Jiří byl nadšený, protože tu situaci nechápal. Po válce se přestěhovali do Prahy, což mu původně vadilo, protože nové prostředí neznal a necítil se v něm dobře. Než nastoupil do školy, pobýval rok v sirotčinci, jelikož jeho rodiče studovali. I přes rané dětství prožité za války vzpomíná na tuto část života jako na jedno z nejkrásnějších období.

Rodinné kořeny a rané dětství

Pan Růžička měl o tři roky mladšího bratra, který bohužel trpěl tuberkulózou a musel odcestovat na léčbu do Švýcarska, kde strávil několik let. Jeho rodiče se rozvedli a mezi ním a jeho bratrem vznikla silná jazyková bariéra, protože bratr neuměl česky. S otcem se příliš nevidali, jelikož ten vedl v Etiopii nemocnici a poději emigroval do Kanady s poloviční sestrou pana Růžičky.

Hudba jako únik a vášeň

Hudba byla pro pana Růžičku únikem od reality a pomohla mu překonat těžká období. Když jeho bratr onemocněl tuberkulózou a jeho rodiče se rozváděli, hudba mu pomohla udržet smysl života a přetrpět těžké chvíle. Jeho první pokusy hrát na klavír byly čistě improvizací, jelikož ještě neznal noty. Před emigrací hrál na několika koncertech v klubech, stávkoval s barovými muzikanty a upravoval skladby pro jazzový zpěv a varhany společně s jazzovou zpěvačkou Evou Olmerovou. I ve Švýcarsku se hudbě věnoval, hrál v taneční škole *Grande école de danse*. Mezi jeho nejoblíbenější skladatele patří Györgi Ligeti, který byl příhodně žákem stejného učitele jako pan Růžička.

Školní léta a první kroky ve vzdělávání

Jeho školní léta byla silně ovlivněna častými školskými reformami. Zažil jich hned deset, včetně přechodu z měšťanské školy na jedenáctiletou školu. V roce 1958, ve věku 17 let, začal studovat na Vysoké škole pedagogické, kde se specializoval na češtinu a hudební výchovu. I když jeho touha byla studovat skladbu, rodiče mu to neumožnili, protože se obávali, že by se tím neuživil. Později, kolem 27 let, studoval na konzervatoři skladbu ve Švýcarsku. V té době se cítil zvláště, protože byl o deset let starší než ostatní studenti.

Profesionální dráha v Československu

Po svatbě se svou manželkou obdrželi kolem roku 1963 umístěnku do Šluknova poblíž hranic Německa, kde učil dva roky. Po přemístění školy do Mostu se rozhodli přestěhovat do Prahy, ale kvůli bývalé umístěnce ho nikde nechtěli zaměstnat. Hrál v kostele sv. Kateřiny společně s

Evou Olmerovou a Jiřím Osterrmannem, kde improvizoval na varhany při recitaci básně *Obestín* od Milana Náprstka, ale po třech vystoupeních bylo představení zakázáno Hlavní správou tiskového dozoru a neobdržel žádný honorář. Když zaskakoval za těhotnou učitelku ve škole na Žižkově, inspekce mu zkritizovala styl učení a sdělila, že za něj mají náhradu, ale později zjistil, že nikoho nenašli a že byl pouze nepohodlný pro režim. Další nepříjemnost zažil, když pracoval jako korepetitor v divadle na Kladně. Po čtyřech měsících trvalého úvazku dostal dopis ze mzdové účtárny, že byl nesprávně zařazen a má vrátit všechny peníze, které za svou práci dostal.

Dva zvraty v životě

Po rozvodu se svou manželkou se v roce 1967 ocitl na ulici bez práce a domova. Přespával na vlakových nádražích a cítil, že naprosto selhal. Nicméně nastal zvrat při pražském jaru, kdy se mu začalo dařit a jeho život se začal obracet k lepšímu. Jako by politické uvolnění a události spojené s reformním hnutím v komunistické straně šly ruku v ruce i se zlepšením soukromého a profesního života pana Růžičky. Ale pak přišel druhý zvrat – po proslovu politika Alexandra Dubčeka po návratu ze Sovětského svazu. Tušil, že situace nebude dobrá, a proto si půjčil peníze a koupil kufr se záminkou, že brzy opustí zemi.

Útěk a migrace do Švýcarska

V té době pobýval na koleji u kamaráda v Praze, který měl známé v zahraničí, a plánovali společně odcestovat. Nakonec mu přítel pomohl dostat se k Dolnímu Dvořišti. Přes hranice se dostal díky cestovnímu pasu a výjezdní doložce, kterou měl zařízenou kvůli plánovanému výjezdu do Itálie. Pokračoval dál do Vídně, kde přebýval v ubytovně pro utečence. Nenašel zde žádnou práci, a když jel poslední vlak z Vídně do Švýcarska, který převážel ty, co měli vízum, rozhodl se do něj nasednout.

Těžké nové začátky

Přestože uměl jen trochu německy, ve Švýcarsku dostal podporu, jídlo a ubytování a začal nový život. Přechod byl pro něj těžký, protože české školy nebyly ve Švýcarsku uznávané a musel by tedy znovu vystudovat, aby mohl učit. Bylo pro něj těžké najít práci, a navíc kvůli zaměstnání jeho matky v nemocnici neměl nárok na stipendium. Musel se tedy živit utíráním podnosů, za což dostával teplé jídlo, a hraním na taneční škole.

Lepší časy ve Švýcarsku

Díky křesťanské mírové službě dostal malé stipendium, které mu umožnilo pokračovat ve studiu na konzervatoři v Bernu. Zde se začal zajímat i o divadelní režii. Nejprve se učil německy a švýcarský dialekt, což zvládl za pouhé dva měsíce. V Bernu také později dostal učitelské místo na gymnáziu. Po revoluci v roce 1989 se do Česka občasné vracel, ovšem částečně mu vadila politika a že ho poučovali o demokracii.

Návrat do Česka

Do České republiky se vrátil v roce 2008, a to především kvůli zdražení nájmu ve Švýcarsku, které ho vyhnalo až do domova pro staré, kde se cítil úzkostlivě, jelikož mu to připadalo jako předstupěň před smrtí. Švýcarsko i Česko považuje za svoji domovinu a stvrzuje mu to jeho dvojí občanství. V nynější době už nemůže procvičovat hru na varhany, jelikož se stará o svoji nemocnou přítelkyni, ovšem i přesto že hudbu neprovozuje aktivně, zůstává pro něj útočištěm, rád o ní povídá a vrací se k ní, když mu není nejlíp.